

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

A B [C] D [P] E. α
L X Δ.
1. 33. 69.
EF[H]KMSUVΓA.
Vulg. a. b. c.
Syr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
§ P
§ C
§ Theb.
§ H
¶ Theb.

1 ¹ Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ^{5a} ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, ² καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς ἀντόπται ^{3b} καὶ ὑπηρεταὶ γενόμενοι τοῦ λόγου, ³ ἔδοξεν κάμοι παρηκολουθηκῶτι ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοὶ γράψαι, κράτιστε ^{5b} Θεόφιλε, ⁴ ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

2 ⁵ Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου [†] βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ [†] γυνὴ [†] αὐτοῦ [†] ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ⁶ ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι [†] ἐναντίον [†] τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς [†] ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. ⁷ καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι [†] ἦν [ἡ] Ἐλισάβετ [†] στειρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. ⁸ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ

^{1(1,10.)} Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem quae in nobis completae sunt rerum, ² sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis, ³ visum est et mihi assecuto a principio omnia diligenter ex ordine tibi scribere, optime Theophile, ⁴ ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem.

⁵ Fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia, et uxor illi de filiabus Aaron, et nomen eius Elisabet. ⁶ Erant autem iusti ambo ante deum, incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querella. ⁷ Et non erat illis filius, eo quod esset Elisabet sterelis et ambo processissent in diebus suis. ⁸ Factum

Inscriptio
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ
in AC DLX Δ. 1. 33. EKMSU.
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ
in BF.
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ἈΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓ.
Γ.
EK ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
69.
ΛΟΥΚΑΣ in A** (om. A*.)
(In codicibus PR inscriptio non legitur.)

1. επιχειρ. 1. (postea ανατάξασθαι L.)
— πεπληροφορημένων] πληρο φορημένων
sic Δ.
— εν] om. F.
2. καθως ABPR. rel. Orig. iv. 315*. |
καθ' ἃ D. Eus. H.E. iii. 4 (91). D.E.
120^d.

2. παρέδωσαν BDPR. rel. Orig. iv. | -δω-
καν K. Eus. D.E. | -δωσαν ΔX.
— γενόμενοι] om. XΓ. | Contra, rel. Iren.
202. 227. Orig. iv. Eus. H.E. D.E.
(γενομένου C.)
3. κάμοι] add. et spirituo sancto b. add.
et spiritui sancto g[†]. Goth. | Contra,
Vulg. c.e.f.f. (hiat a.) Orig. int. Hier.
iii. 93; e.f.
4. ὧν] των D*. (seq. καταχρησθης Δ*.)
5. βασιλειως] † praem. του σ. AC DP.
rel. [h. H.] | om. BRL.
— ονοματι] ονομα E.
— γυνη] † praem. ἡ σ. APRL. rel. | om.
BCDX. 1. 33. [h. H.]
— αυτω BC*DL(X). 1. 33. Am. Fuld.
For. c.f.f.g[†]. l. | † αυτου σ. AC*PR. rel.
Vulg. Cl. b.e.f.g[†]. (h. a.) Syr.Hcl. vv.
rel. ut vid.

5. το ονομα] om. το A.
— Ελισαβετ AB*CPR. rel. Am. a. (alibi)
e. (h. a. hic. et verr. 40, 41, 57). | Ελει-
σαβετ B* semper. | Ελεισαβεθ D.
-beth Vulg. Cl. Fuld. (Am. ver. 57). c.f.
Syr.Hcl. -bel b. (similiter fere habent
postea).
6. εναντιον BC*X. | † ενωπιον σ. AC³
DPR. rel. Orig. iii. 93^a P. (c schedis
Grabii et Combefissii).
7. ην η Ελ. (B)DLXΔ. 33. Latt.(h. a.)
Goth. Æth. | † η Ελ. ην σ. ACPR.
rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (Ελι-
σαβεθ D.) | om. ἡ B. 69. [h. F.]
— ταις] om. 1.
— ἦσαν] ante προβεβ. D. e.

3. omnia a principio Cl. | 5. uxor illius Cl. |
Elisabeth Cl. et infra.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I. 9.

A B C D (P) (R).

L X Δ.

1. 33. 69.

E (F) [G] [H] [K] [M] [S] [U] [V]

Γ Δ.

[Frag. Sin.]

8. ἐναντίον.

¶ F

§ H

¶ P

§ G

¶ R

§ Fr. Sin.

* Mal. 4 : 5, 6.

17. Ἠλεία.

ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἡμετέρας αὐτοῦ
 ἐναντι τοῦ θεοῦ, ⁹κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν
 τοῦ θυμιάσαι [¶] εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου.
¹⁰καὶ πᾶν τὸ πλῆθος [†]ἦν τοῦ λαοῦ [¶] προσευχόμενον
 ἔξω τῆ ὥρας τοῦ θυμιάματος. ¹¹ᾤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
 λος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
 θυμιάματος. ¹²καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ
 φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. ¹³εἶπεν δὲ πρὸς [§] αὐτόν
 ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· [¶] διότι εἰσηκουσθη
 ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ [§] γεννήσει
 υἴόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα [¶] αὐτοῦ [†] Ἰωάννην.
¹⁴καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ [§] ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ
 ἐπὶ τῇ [†] γενέσει [¶] αὐτοῦ χαρήσονται. ¹⁵ἔσται γὰρ
 μέγας ἐνώπιον [τοῦ] κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ
 μὴ πῖν, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἐτι ἐκ
 κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. ¹⁶καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν.
¹⁷ ^aκαὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ-
 ματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρ-
 ων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων,
 ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. ¹⁸καὶ εἶπεν
 Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι
 τοῦτο; ἐγὼ γὰρ εἰμι πρεσβύτερος, καὶ ἡ γυνή μου

est autem cum sacerdotio fun-
 geretur in ordine vicis suae
 ante deum, ⁹secundum con-
 suetudinem sacerdotii sorte
 exiit ut incensum poneret in-
 gressus in templum domini;
¹⁰et omnis multitudo erat po-
 puli orans foris hora incensi.
¹¹Apparuit autem illi angelus
 domini stans a dextris altaris
 incensi; ¹²et Zacharias turbat-
 us est videns, et timor inruit
 super eum. ¹³Ait autem ad
 illum angelus, Ne timeas, Za-
 charia, quoniam exaudita est
 deprecatio tua, et uxor tua
 Elisabet pariet tibi filium, et
 vocabis nomen eius Iohannem,
¹⁴et erit gaudium tibi et exul-
 tatio, et multi in natiuitate
 eius gaudebunt; ¹⁵erit enim
 magnus coram domino; et
 vinum et sicera non bibet, et
 spiritu sancto replebitur ad-
 huc ex utero matris suae; ¹⁶et
 multos filiorum Israhel con-
 vertet ad dominum deum ipso-
 rum; ¹⁷et ipse praecedet ante
 illum in spiritu et virtute He-
 liae, ut convertat corda patrum
 in filios et incredibiles ad pru-
 dentiam iustorum, parare do-
 mino plebem perfectam. ¹⁸Et
 dixit Zacharias ad angelum,
 Unde hoc sciam? ego enim
 sum senex, et uxor mea pro-

8. ἐναντι BDPRL. rel. | ἐναντιον ACΔ

X. 69. FM. | ἐνωπιον K.

— του] om. 1.

— θεου] κυριον 33. e. Æth. Iren. 185
 cdd. dominum decum c. ff. | Contra,
 Vulg. b. f. g'. (h. a.) rel. Iren. 185 cdd.
 et edd.

9. του θυμ.] το θυμ. C.

— εισελθων] -θειν L.

— κυριον ABC³PR. rel. vv. Iren. 185. |
 θεου C²D Gr.10. ην του λαου BC³PRLXΔ (33.) EF
 Wst. MSUVTA. Am. Fuld. For. Goth.
 (G ap. Wst. sed qu. H. cuius specimen
 ad Wst. missum erat.) | † του λαου ην
 ε. AC²D. 1. 69. K. Vulg. Cl. e. f. g'.
 Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth. [b. c. ff. g'.
 Syr. Pst. h. a.] |(του) περ 33.)

— τη ωρα] της ωρας 69.

13. ειπεν δε ABCFR. rel. Vulg. g'. Syr.
 Hcl. rel. | και ειπεν D. (b. c.) e. (ff.)
 [h. a.] Syr. Pst.— εστι ABC²DR. rel. Orig. i. 220^d. iii.
 570^a. | οτι C²Δ.

13. αγγελος] aād. domini c. ff. g'. l. Arm.

— Ζαχαρίας R*. ff. g'.

— Ελισαβετ Orig. i. 220^d. iii. iv. | -βεδ
 D.— γεννησει Orig. i. iii. | γεννη Δ. | γε-
 νησει C. Orig. iv. 112^b.— υιον σοι ABCR e spat. rel. Goth. Orig.
 i. iii. iv. | σοι υιον Δ. Latt. Syr. Pst. &
 Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. σοι
 D Gr. 1. Theb. Mnt. Orig. Int. Hier.
 iii. 936^f.

— καλεσης ΓΔsic. (non Δ.)

— Ιωαννην sic B saepissime. D. | † Ιω-
 αννην ε. AC. rel.14. χαρα σοι ABCR. rel. Latt. rel. | σοι
 χαρα D. Goth. Arm. Æth. Orig. Int.
 iii. 936^f.

— επι] εν 69.

— γενεσει ABCDLΔEHKMSUYA |
 † γεννησει ε. X. 1. 33. 69s. GF.

15. μεγας] μεγαρ D*.

— του BDXΔ. rel. | om. ACL. 1. 33.
 ΓΤf.

— κυριου] θεου 69. F Wst.

15. πληθησετε (i. e. -ται) επι εκ L.

— εκ] εν K*. (corr.* ut vid.) in utero c. l.
 in ventre e.16. επι Orig. iii. 570^c. 936^f. (e sched. Grab.
 et Comb.) | προς 1. U.17. προελευσεται ABD. rel. Orig. iii.
 570^a. iv. 112^b. | προσελ. CLV. | πο-
 ρευσεται F Wst.— αυτου] κυριου Δ. (populo Tert. de
 anim. 35).— Ἠλιου AB⁽²⁾RI. CD. rel. Orig. iii. iv.
 | Ἠλεια B. Bch. Mai^(*)RI. Ἠλια L.
 — πατερων Hipp. Ant. 46 (22). Orig. iv.
 112^b. e. 132^c. | ανθρωπων 69.— κυριω] praem. τω AK. | Contra, Orig.
 iv. 82^b. 112^b.

— κατεσκευασμενον LEKΓA.

18. τον αγγελου] αυτου C*. ut vid.
 (corr.*).

— τι] τινος Δ*.

10. populi erat Cl. | 15. siceram Cl. | 17. in-
 credulos Cl.

Cambridge University Press

978-1-108-00713-9 - The Greek New Testament, Volume 2: Luke-John

Edited by Samuel Prideaux Tregelles

Excerpt

[More information](#)

I. 28.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Vulg. a. b. c.
Syr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

¶ Fr. Sin.

21. εν τῷ ναφ̄ αὐ-
τόν.

26. Ναζαρέθ,

προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. ¹⁹ καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
σαι πρὸς σε καὶ εὐαγγελισασθαί σοι ταῦτα. ²⁰ καὶ
ἰδοὺ ἐσθι σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος[¶] λαλῆσαι ἄχρι
ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας
τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν και-
ρὸν αὐτῶν. ²¹ καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχα-
ρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναφ̄.
²² ἔξελθὼν δὲ οὐκ ἔδύνατο[¶] λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ
ἐπέγνωσαν ὅτι ὄψασιαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναφ̄· καὶ
αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. ²³ καὶ
ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ²⁴ μετὰ δὲ ταύ-
τας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ²⁵ ὅτι
Οὕτως ἡ πεποιθήκεν ἡ κύριος ἐν ἡμέραις αἰς ἐπέειδεν
ἀφελεῖν ἡμετέρας μου ἐν ἀνθρώποις.

²⁶ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ ἔκτω ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος
Γαβριὴλ ἄπο[¶] τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν Γαλιλαίας, ἣ
ὄνομα Ναζαρέτ, ²⁷ πρὸς παρθένον ἑμνηστευμένην[¶]
ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυεὶδ, καὶ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. ²⁸ καὶ εἰσελθὼν [ὁ

cessit in diebus suis. ¹⁹ Et
respondens angelus dixit ei,
Ego sum Gabriel qui adsto
ante deum, et missus sum lo-
qui ad te et haec tibi evangeli-
zare: ²⁰ et ecce eris tacens et
non poteris loqui usque in diem
quo haec fiant, pro eo quod
non credidisti verbis meis, quae
implebuntur in tempore suo.
²¹ Et erat plebs expectans Za-
chariam, et mirabantur quod
tardaret ipse in templo. ²² E-
gressus autem non poterat
loqui ad illos; et cognoverunt
quod visionem vidisset in tem-
plo: et ipse erat innuens illis,
et permansit mutus. ²³ Et factum
est ut impleti sunt dies
officii eius, abiit in domum
suam. ²⁴ Post hos autem dies
concepit Elisabeth uxor eius, et
occubabat se mensibus quin-
que, dicens, ²⁵ quia sic fecit
mihi dominus in diebus quibus
respexit auferre obprobrium
meum inter homines.

²⁶ In mense autem sexto
missus est angelus Gabriel a
deo in civitatem Galilaeae cui
nomen Nazareth, ²⁷ ad virgine-
m desponsatam viro cui no-
men erat Ioseph, de domo
David, et nomen virginis Ma-
ria. ²⁸ Et ingressus angelus

18. καὶ ἡ γυνή] om. και 1. | Contra, Orig.
iv. 118^d.
19. παρεστηκως Orig. iv. 132^e. | παρεσ-
τως D.
— ενωπ. του θεου] ante dominum b.c.ff.
g'. (Contra, Vulg. a.e.f.)
20. ἡς ἡμέρας Orig. iv. 118^d. | ἡμέρας ἡς
D. Latt.
— πληρωθησονται ABC. rel. | πλησθη-
σονται D. Orig. iv. 118^d.
21. προσδοκων] προσδεχομενος D.
— εν] επι D.
— χρονιζειν] χρονιαζειν A.
— αυτον εν τῷ ναφ̄ ACDX. rel. Vulg.
c.e.f.f.g'. Goth. ut vid. Arm. | εν τῷ
ναφ̄ αυτον BL. (om. αυτον a.b.)
22. εδυνατο AB*Bch.Rl.Mai.K. | † ηδυν.
ς. B²CD. 33.sic rel.
— αυτοις om. 69.
— επεγνω] ενεγνω. Wc. | mox oraken Δ.
— διεμεινεν] διεμεινεν D. Latt. Syrr.
Pst. & Hel. Memph. | διαμεινεν Δ.
Wc.
23. εγενετο] om. Syr.Pst. Æth.

23. επλησθησαν] επληρωθησαν 1. F Wst.
(επληθ. Wc.)
— απηλθ.] praem. tote D.
24. μετὰ δε] και μετὰ D.
— ταυτας τας ἡμερας] τας ἡμερας ταυ-
τας D. 69. E. Memph. | Contra, rel.
— ελισαβετ] -βεθ D. (vid. ver. 5).
— αυτου] Ζαχαριου Mmg.litt. rubr.
— ιαντην Orig. iii. 938^e. (e sched. G. et
C.) | αυτην L.
25. ουτως Gsic(A.ap. Tf.)
— κυριος] † praem. ο. ς. AB. rel. | om.
CDL. 33.
— επειδεν ABCL. 1s. 33. rel. | εφειδεν
DΔWc. εφιδεν X. 69.
— ονειδος] † praem. το ς. AB²C. rel.
| om. B²Rl.Mai.DL. 1.
| μου] add. απ' εμου BRl. (non habet
Mai.)
26. τῷ μηνὶ τῷ ἔκτω ABC. rel. Vulg.
d.f.g'. Orig. Int. iii. 938^e. | τῷ ἔκτῳ
μηνὶ D Gr. e. Petr. Alex. ap. Routh. iv.
29. (eodem autem tempore a.b.c.ff.
In ipso autem tempore Iren. 185.)

26. ὁ ἀγγ.] om. ο. 69. Eus. D.E. 329^b.
— απο BL. 1^r. 69. Wc. Syr.Pst. Goth.
| † ἰπο ς. ACD. rel. Syr.Hcl. ut vid.
Arm. Eus. D.E.
— του θεου Eus. D.E. | om. του 69.
(domino b.c.f.f.)
— της Γαλιλαιας Eus.D.E. | Γαλιλαιαν D.
— ἡ ονομα Ναζαρ. Eus. D.E. | om. D.
— Ναζαρετ St. 3. Bs.Bch.Mai.L. 33s.
Kss. e. | Ναζαρεθ Elz. Bs.Bty.C. 1. 69.
EGHMUVTA. Vulg. b.c.f. Memph.
Goth. Orig. Int. iii. 938^e. Eus. D.E.
(h. a.) | Ναζαραθ AΔ.
27. εμνηστευμενην AB²Rl.Mai.L. | † μμη-
νηστευμενην ς. B²CXΔ. rel. Eus.
D.E. | μμηνησμενην D.
— ονομα L.
— οικου] add. και πατριας CFWst.L.
1. Eus. D.E. (vid. cap. ii. 4). | Contra,
rel. vv. (et Theb.) Orig. Int. iii. 938^e.
28. εισελθων] ελθων A² (corr.!) | εισ-
ηθεν L.

23. facti sunt Am.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I. 29.

A B C D.
L (X) Δ.
1. 33. 69.
[EΓ]ΘΗΚΜΣΥΥΓ
A[Γ]²
 28. om. *εὐλογ.* σὺ
ἐν γυν.
b Esa. 7: 14.
c Esa. 9: 6.
d Mic. 4: 7.
36. *συνειληφῆτα*
¶ x

ἄγγελος] πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ
 κύριος μετὰ σοῦ, [εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.]
 29 Ἡ δὲ ἔπ' ἐπὶ τῷ λόγῳ ἔδιεταράχθη" καὶ διελογί-
 ζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ
 ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὖρες γὰρ χάριν
 παρὰ τῷ θεῷ. 31^b καὶ ἰδοὺ συλλήμνη ἐν γαστρὶ,
 καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
 32 οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται,
 33^c καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον ἑταυροῦ
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 34^d καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
 ἔσται τέλος. 35^e Εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον,
 Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 36 καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπε-
 λέυσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
 σοι, διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς
 θεοῦ. 37 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ
 αὐτὴ ἔσται ἑτάυρωτα υἱόν ἐν ἡμέραις αὐτῆς, καὶ οὗτος
 μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα, 38 ὅτι οὐκ
 ἀδυνατήσῃ ἑτάυρωτα παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 39 Εἶπεν

ad eam dixit, Have, gratia plena: dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. 29 Quae cum audisset, turbata est in sermone eius, et cogitabat qualis esset ista salutato. 30 Et ait angelus ei, Ne timeas, Maria: invenisti enim gratiam apud deum. 31 Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum: 32 hic erit magnus et filius altissimi vocabitur, et dabit illi dominus [deus] sedem David patris eius, et regnabit in domo Iacob in aeternum, 33 et regni eius non erit finis. 34 Dixit autem Maria ad angelum, Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? 35 Et respondens angelus dixit ei, Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoque et quod nascetur sanctum vocabitur filius dei. 36 Et ecce Elisabet cognata tua et ipsa concepit filium in senecta sua, et hic mensis est sextus illi quae vocatur sterelis: 37 quia non erit impossibile apud deum omne verbum. 38 Dixit autem

28. ὁ ἄγγελος post εἰσεθ. ACD. rel. Vulg. a (ut vid.) b. c. e. (sic.) Syr. Hel. Goth. Aeth. | om. BL. 1. Memph. edd. et MSS. Arm. Zoh. (contra, MS. mg.) | post αυτην Δ. 69. F Wist. f. ff. h. Syr. Pst. Arm. Use.
 — προς αυτην] add. ευγγελισατο αυτην και Α. a. (b.) e. ff. l. Syr. Hel. | om. Vulg. c. f. Syr. Pst. (om. mox χαριε κεχαρ. b.)
 — ευλογημενη συ εν γυναιξιν ACDXΔ. 33. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Aeth. Eus. D. E. 329^c. Tert. de Virg. vel. 6 diserte. (vid. ver. 42.) | om. BL. 1. Syr. Hier. Memph. (sic.) Theb. Mnt. Arm.
 29. ἡ δε AB. Mai. CD². rel. | om. B. Blc. | ην δε D* ut vid. || add. ιδουσα Σ. AC. rel. Fuld. a. b. c. e. ff. g' l. Syrr. Pst. & Hel. Memph. W. Goth. Aeth. (cum audisset Vulg. Cl. et Am.) | om. BDLX. 1. Memph. (Schw.) Theb. (Mnt.) Arm.
 — επι τω λογω εταραχθη B(D) LX. 1. Arm. (εταραχθη D.) | † διεταραχθη επι τω λογω ταυτου" Σ. AC³. rel. (Latt.) Syrr. Pst. & Hel. (Memph.) (Theb. Mnt.) (Goth.) Aeth. (om. αυτου BDLX. 1. W^c. Memph. Theb. Mnt. Arm.) | in introitu ejus a. b. (e.) ff. g' l.

Goth. (Contra, Vulg. c. f.) | διεταραχθη tantum C*.
 29. διελογιζετο] add. εν εαυτη DX. 33. F Wist. Syr. Hel. mg. Goth. | add. postea λεγουσα X. 33. F Wist. Syr. Hel. mg. | Contra, rel.
 — ποταπος] ποδαπος D*. | add. αν D. — ειη] om. 1. | ει L. 69.
 — ποταπος... ουτος] Vulg. c. (e.) | quod sic benedixisset eam a. b. ff. l. qualis esset haec (ista g' l.) salutato (add. et g' l.) quod sic benedixisset eam f. g' l. Goth.
 30. και ειπεν] ειπεν δε 1.
 — ὁ αγγ. αυτη ABL. rel. Vulg. c. ff. g'. | ὁ αγγ. προς αυτην C. e. Cyp. 289. | αυτη ὁ αγγ. D. 69. b. f. Syrr. Pst. & Hel. Aeth. (h. a.)
 — Μαριαμ Eus. D. E. 339^c. | Μαρια D. Iren. 185.
 — τω θεω Eus. D. E. | θεου 1. (Domino Orig. Int. iii. 939^c)
 31. συλληψει... τεξει 33. 69. | Contra, Eus. D. E. c. Mel. 32^d. in Ps. 57^{5d}. Marcel. ap. Eus. 10^c. (συλληψη Orig. iv. 433^d)
 32. ουτος Orig. iv. 433^d. Eus. D. E. 339^c. 353^a. c. Mel. in Es. 57^{5d}. ad Steph. xv. 251. Marcel. ap. Eus. | αυτος X.
 34. ειπεν δε Vulg. c. e. f. m. Syr. Hel. Memph. rel. | και ειπεν D. a. [Syr. Pst.]

34. Μαριαμ ABC² D². rel. | Μαρια C* ut vid. D* c.
 — πως... γνωσκω] ecce ancilla Domini, contingat mihi secundum verbum tuum b. (et om. in ver. 38).
 — τουτο] το L. || praem. μοι B. mg. (Bch.) man. rec. (Mat.) C³ X. 1. 33. 69. F Wist. M. Syr. Hel. (Memph.) Theb. Arm. (Aeth.) Greg. Thaum. 4^a. | non habent AB* C* D. rel. Latt. m. Syr. Pst. Goth. Eus. D. E. 329^c.
 35. ὁ αποκρ. ὁ V.
 — επι σε] om. Syr. Pst.
 — εἰο Petr. Alex. Routh. iv. 47. | διοτι A* ut vid.
 — γεννωμενον Hipp. Phil. vi. 35. (19⁺). Greg. Thaum. 4^a. Petr. Alex. Eus. D. E. 329^c. | γεννωμενον ΧΓΤf. γεννομο. 33. 69. U. || add. εκ σου C*. 1. 33. Vulg. Cl. a. c. e. m. (bis). Syr. Pst. Arm. ed. Aeth. Iren. 216. Hipp. Phil. vi. 35. (19⁺). Greg. Thaum. 4^a. Tert. adv. Prax. 26. Cyp. 289. (praem. Hil. 138⁴) in te Syr. Pst. MS. Tert. adv. Marc. iv. 7. | non habent ABC³ D. rel. Am. b. ff. g' l. Syr. Hel. Syr. Hier. Memph. Goth. Arm. MSS. Orig. Int. iii. 951^b. Dion.
 32. om. deus Am. | 35. nascetur ex te Cl. | 36. senectute Cl. | sextus est Cl.

I. 48.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Vulg. a. b. c.
Syr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

δὲ Μαριάμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥήμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

4³⁹ Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰουδα, ⁴⁰ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. ⁴¹ καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἄσπασμόν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, ⁴² καὶ ἀνεφώνησεν τὴν κραυγὴν μεγάλην, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. ⁴³ καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς με; ⁴⁴ ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἄσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. ⁴⁵ καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λεληθμένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

5⁴⁶ Καὶ εἶπεν Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, ⁴⁷ καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου, ⁴⁸ ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπει-

Maria, Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

³⁹ Exsurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iuda, ⁴⁰ et intravit in domum Zachariae et salutavit Elisabet. ⁴¹ Et factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabet, exultavit infans in utero eius, et repleta est spiritu sancto Elisabet, ⁴² et exclamavit voce magna et dixit, Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. ⁴³ Et unde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me? ⁴⁴ Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo. ⁴⁵ Et beata quae credidit quoniam perficiuntur ea quae dicta sunt ei a domino.

⁴⁶ Et ait Maria, Magnificat anima mea dominum, ⁴⁷ et exultavit spiritus meus in deo salutari meo, ⁴⁸ quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce

Alex. ap. Griesbach. Petr. Alex. Eus. D.E. Tert. adv. Prax. 27.
36. Ελισαβετ Eus. ad Steph. i. 225. | -βεθ D. 69*. Orig. Int. iv. 466*.
— συγγενης BC*Xsic. rel. Eus. ad Steph. i. 221. | συγγενης AC*DLA. 69. EGH. Syr. Hcl. mg. Graecè. (vid. Eus. ad Steph. i. 225. συγγενίδα.)
— συνελθεν BL. Latt. Memph. | † συνελθουσα τ. ACD. rel. Syrr. Pst. & Hcl.
— γρηρι AB. Bch. Mai. CDLXA. 1. 33. 69. EF Wst. GHKMUVA. | † γρηρα τ. Ss.
— μνη] praeim. ὁ A.
— εστιν] om. 1.
37. ἀδυνατησθ 69.
— παρα του θεου B(D)L. (post ῥημα D. Æth.) | † παρα τῷ θεῷ τ. AC. rel. | παρα θεῷ 1.
38. om. ad ῥημα σου b (vid. in ver. 34). e.
— ειπεν δε] και ειπεν D. a. (Contra, Latt. rel. Syr. Hcl. [Syr. Pst.])
— Μαριαμ ABC*. rel. | Μαρια C*D.
— απηλθεν] απεστη D. discessit Vulg. b.c.e.f.f.g. (hiat a.)
39. αναστασα δε Eus. ad Steph. i. 225. | και αναστασα AK.
— Μαριαμ Eus. ad Steph. | Μαρια D.
— εν ταῖς ἡμεραις ταυταις] om. F.

39. ταυταις Eus. ad Steph. | εκειναις H* ut vid. Memph.
— Ιουδα Eus. ad Steph. | Juda Vulg. Judaeae b.e.(ff.)l. (h. a.) Æth. Judae c.f. Orig. Int. iii. 939*.
40. Ελισαβετ Orig. Int. iii. Eus. ad Steph. i. 225. | -βεθ D.
41. τον ασπ. της Μαρ. ἡ Ελισ. BC*DL. 1. 69. Latt. (h. a.) Arm. Orig. iv. 148f. Orig. Int. iii. 939*. Cyr. 288. | † ἡ Ελισ. τ. ασπ. τ. Μαρ. τ. AC*. 33. F Ksic. rel. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Æth. (Ελισαβετ D.)
— το βρεφος εν τη κοιλια αυτης Orig. iv. 149*. Orig. Int. iii. (εν αυτη Theb. Mt.) | εν τη κοιλια της Ελισαβετ το βρεφος αυτης D. || βρεφος] add. prae gaudio Syr. Hcl. mg. in gaudio Orig. Int. iii. 942*.
— Ελισαβετ ad fin. | -βεθ D. | Contra, Orig. iv.
42. ανεφωνησεν ABD. rel. Orig. iv. 149*^b. | ανεβοησεν C. 33. 69. F.
— κραυγη BL. Orig. iv. 149*^b. bis. | † φωνη τ. ACD. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hcl. (Orig. iv. 149^b. in interp.)
— συ] σοι LH.
43. ελθη] ελθον Δ.
— προς με] προς εμε B.
44. εν αγαλλιασει] post το βρεφος ΔC*Δ

EGHKMSUVTA. e. Syr. Hcl. Memph. Goth. (Æth.) Orig. iii. 938f. (e sch. G. et C.) Orig. Int. iii. 944*. | Contra, B C*DL. 1. 69. Fs. Vulg. b.c.f.f.g. (h. a.) Arm. Orig. ii. 496f. iv. 82d. Orig. Int. iii. 936f. 940f. | om. 33. | ante εκιωτησεν Syr. Pst. (add. μεγαλη.)
44. κοιλια μου] καρδια μοι M.
45. και Orig. iii. 980f. | om. C* ut vid. (hab. C²).
— μακαρια] add. es a.c.e.f. | Contra, Vulg. b.f.f.g.^{1,2}. Orig. iii. (add. tu Æth.)
— αυτη Am. Orig. iii. | tibi Vulg. Cl. a. b.c.e.f.f.g.^{1,2}.l. Æth.
46. Μαριαμ ABC*. rel. Memph. | Μαρια C*D). Vulg. c.e.f.g.¹. "glorificat Dominum Maria" Tert. de An. 26. | Elisabet a.(b).l. Iren. 235. "Invenitur beata Maria sicut in aliquantis exemplaribus reperimus prophetae. Non enim ignoramus quod secundum alios codices, et haec verba Elisabet vaticinetur." Orig. iii. 940f. interprete Hieronymo.
47. επι Orig. iii. 941f. (e sch. Gr. et Comb.) | εν D.
48. επεβλεψεν] add. κυριος D. | Contra, Orig. Int. iii. 941*.

45. quae credidisti Cl. | sunt tibi Cl.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I. 49.

A B C D [R].
L Δ.
1. 33. 69.
(E)FGHKMSUVI
A.

νωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί· ⁴⁹ ὅτι ἐποίησέν μοι †μεγάλα" ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ⁵⁰ καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς †καὶ γενεὰς" τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ⁵¹ ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν· ⁵² καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψώσεν ταπεινοὺς· ⁵³ πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς· ⁵⁴ ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, ⁵⁵ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα· ⁵⁶ Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ †ὡς" μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

6 ⁵⁷ Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν· ⁵⁸ καὶ ἤκουσαν οἱ περι-οικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ· ⁵⁹ καὶ ἐγένετο ἐν †τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ" ἦλθον περι-τεμῆν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν· ⁶⁰ καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται †Ἰωάννης". ⁶¹ καὶ †εἶπαν" πρὸς αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν †ἐκ τῆς συγγενείας" σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, ⁴⁹ quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius, ⁵⁰ et misericordia eius in progenies et progenies timentibus eum. ⁵¹ Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui: ⁵² deposuit potentes de sede et exaltavit humiles, ⁵³ esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes. ⁵⁴ Suscepit Israel puerum suum memorari misericordiae, ⁵⁵ sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in saecula. ⁵⁶ Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, et reversa est in domum suam.

⁵⁷ Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, et peperit filium. ⁵⁸ Et audierunt vicini et cognati eius quia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei. ⁵⁹ Et factum est in die octavo venerunt circumcidere puerum, et vocant eum nomine patris eius Zachariam. ⁶⁰ Et respondens mater eius dixit, Nequaquam, sed vocabitur Iohannes. ⁶¹ Et dixerunt ad illam quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc

48. αυτου] αυτης Δ*. corr.!

49. μεγαλα BD*L. | †μεγαλια Ξ. A. rel. (-λια CD². 33. E*KU*ΤΓ.Γ. Psalt. Turic.) || add. ὁ θεος D. | Contra, Orig. Int. iii. 941^e.

50. εις γενεας A (in Lucae textu) BCDL. 33. rel. Am. Fuld. a.b.c.e. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Orig. Int. iii. 941^e. | εις γενεαν 1. 69. FM. Psalt. Turic. f. ff. (g¹).l. Aeth. | απο γενεας A in fine Psalterii. Vulg. Cl. Theb. Mnt.

— και γενεας BC*L. Am. Fuld. Syr.Pst. Memph. | και γενεαν 1. 69. FM. Psalt. Turic. f. ff. (g¹).l. | †γενεων Ξ. A(hic) C²D. 33. rel. a.b.c. Syr.Hcl. Goth. (Aeth.) Orig. Int. iii. | εις γενεαν A in fine Psalt. (Vulg. Cl.) Theb. Mnt. (Arm.) | και γενεων A. (om. e.)

51. διανοια] διανοιας EFH.

55. εις τον αιωνα A(hic)BDLΔ. 33. rel. Gen. 185. | ἕως αιωνος A (in Psalt.) C. 1. 69. FMS. Psalt. Turic.

56. Μαριαμ] Μαρια D.

— ὡς BL. 1. | †ὡσει Ξ. AC. rel. || om.

D. 69. a.b.e. ff. g¹.l. Memph. MS. Theb. Mnt. Orig. Int. 942^e. | Contra, Vulg. c.f. Memph. edd. et MSS. rel.

57. τη Orig. iii. 942^e. (e sch. G. et C.) | της 69.

— χρονος] add. και 69. | Contra, Orig. iii.

58. οι συγγ.] om. οι D.

— αυτης] om. L. (αυτου 69*, corr.!).

— αυτη] αυτης 69.

59. εγενετο] add. δε Γ. Memph.

— εν] om. DL.

— τη ημερα τη ογδοη BCDL. 33. 69.

(Lati.) Arm. | †τη ογδ. ημ. Ξ. A. rel.

a. (ut vid.)

— ηλθαν D*.

— εκαλουν] ελαλουν 1.

— Ζαχαριαν] -ρια Γ.

60. κληθησεται] κλησεται L. || add. το ονομα αυτου C²D. Memph. MS. & W. | Contra, ABC²L. rel. Memph. Schw. & MSS. Theb. Mnt. rel.

61. ειπαν DLA. 1. | †ειπον Ξ. ABC. rel.

— οτι] om. 1. a.b.c.e. ff. g¹.l. (Contra, Vulg. f.)

61. εκ της συγγενειας ABC*LΔ. 33. A. Memph. Aeth. | †εν τη συγγενεια Ξ. C²(D.) rel. Lati. (om. ff.*) Syrr.Pst. & Hcl. Goth. Arm. (εν τι συγγενεια D.)

— τη ονοματι τουτῳ] το ονομα τουτο D.

62. το τι αν] ο τι ο αν D.

— θελει V.

— αυτο BD. 33. 69. FG. | †αυτον Ξ. ACL. rel. Latt.

63. πινακιδιον ABC²L. rel. Orig. iv. 118^e. | πινακιδα C* ut vid. D. (ΠΙΝΑΚΙC Memph.) vid. Orig. iii. 570^b.

— λεγων Orig. iv. | om. D. e.

— ιστω] ισταu C. 1. U. Syr.Hcl.mg. Orig. iv. 86^a. | Contra, ABD. rel. vv. Orig. iv. 118^e.

— ονομα] †πραेम. το Ξ. AB²CD. rel. | om. το B* Mai L. Orig. iv. bis.

— αυτου] αυτῳ L. Orig. iv. 86^a. (Contra, 118^e.)

— και εθανμ. παντ.] praem. και παρα-

50. a progenies in progenies Cl. | 54. recordatus misericordiae suae Cl. | 59. vocabant Cl. | patris sui Cl.

I. 75.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Vulg. a. b. c.
Syr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
63. πινακίδα

⁶² ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι κα-
λείσθαι ἑαυτόν. ⁶³ καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν
λέγων, Ἰωάννης ἔστιν ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμα-
σαν πάντες. ⁶⁴ ἀνεφύθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-
χρήμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
θεόν. ⁶⁵ καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περι-
οικουήσας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας
διελαλείτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ⁶⁶ καὶ ἔθεντο
πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες,
Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ ἡ γὰρ χεὶρ
κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

66. ἀκούοντες

§ E
¶ E*

7 ⁶⁷ Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ-
ματος ἁγίου καὶ ἔπροφήτευσεν λέγων, ⁶⁸ Εὐλογη-
τὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ
ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ⁶⁹ καὶ ἤγειρεν
ἡμῶν κέρας σωτηρίας ἡμῶν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ κέρας
αὐτοῦ, ⁷⁰ καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων
ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, ⁷¹ σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν
ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
⁷² ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη-
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ⁷³ ὅρκον ὃν ὤμοσεν
πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῶν
⁷⁴ ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν
αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ

74. ἐχθρῶν [ἡμῶν]

nomine. ⁶² Innuebant autem patri eius quem vellet vocari eum. ⁶³ Et postulans pugilarem scripsit dicens, Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt universi. ⁶⁴ Apertum est autem illico os eius et lingua eius, et loquebatur benedicens deum. ⁶⁵ Et factus est timor super omnes vicinos eorum, et super omnia montana Iudeae divulgabantur omnia verba haec, ⁶⁶ et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes, Quid putas puer iste erit? Etenim manus domini erat cum illo.

⁶⁷ Et Zacharias pater eius impletus est spiritu sancto et prophetavit dicens, ⁶⁸ Benedictus deus Israel, quia visitavit et fecit redemptionem plebi suae, ⁶⁹ et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui, ⁷⁰ sicut locutus est per os sanctorum qui a sacculo sunt prophetarum eius, ⁷¹ salutem ex inimicis nostris, ⁷² et de manu omnium qui nos oderunt, ⁷³ ad faciendam misericordiam cum patribus nostris et memorari testamenti sui sancti, ⁷⁴ in iurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis ⁷⁵ ut siue timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi ⁷⁵ in sanctitate et iustitia coram

χρημα ελυθη ἡ γλῶσσα αὐτου D. a. b. g.^l.
| Contra, rel. Vulg. c. e. f. ff. Orig. iv. 118^e.

64. ανεφύθη ἐ] add. kai F.

— παραχρημα και ἡ γλῶσσα αὐτου AB
(C). rel. Vulg. (c.) e. f. ff. Goth. rel.
Orig. iv. 118^e. | om. D. a. b. g.^l. | om.
αὐτου C* (add. C³). e. | παραχρ. και
ελυθη ὁ δεσμος της γλωσσης αὐτου 1.

65. και εγενετο] εγενετο δε AK.

— επι παντας φοβος ABC. rel. a. rel.
Orig. iv. 114^a. | φοβος μεγας επι παν-
τας D. b. c. | timor super omnes Vulg.
e. f. l. Syrr. Pst. & Hel. Arm. (add. audi-
entes haec Arm.)

— αυτους Orig. iv. | αυτου D. Goth.

— παντα Orig. iv. 114^b, 115^b. | om. L.
Syr. Pst. Æth.

66. ακουσαντες ABL. rel. | ακουοντες CD
Gr. Memph. MS. Goth. Arm. (om. e.)

— τη καρδια ABC. rel. vv. | ταις καρ-
διας DL. e. Arm. ap. Gb.

— αυτων] αυτων B (teste Vercellonio
in supplendis.)

— και γαρ BC* DL. (Latt.) Syr. Hel. mg.

Memph. Goth. Æth. | *om. γαρ ς.
AC** rel. e. Syrr. Pst. & Hel. txt. Arm.

66. ην] om. D. l. | ante χερ 1.
— μετ' αυτου] μετ' αυτων 69*. (corr.
mg. 2.)

67. επροφητευσεν AB* Mai CL. 1. 33.
(επροφητ. A.) | †προφητ. ς. B². rel.
Eus. in Ps. 570^c. (προφητ. B' qu. Tj.
Wc.) | ειπεν D.

— λεγων] om. D. | Contra, Orig. Int.
iii. 943^a. Eus. in Ps.

68. κυριος Vulg. Cl. e. f. Iren. 186. Orig.
Int. iii. 943^a. Eus. D. E. 353^b. | om. Am.
Fuld. a. b. e. ff. g. l. Eus. in Ps. 570^c.

— οικεφατο A. (add. nos Arm.)

69. οικω] †praem. τω ς. AR. Psalt. Tur-
ric. rel. | om. BCDL. 1. 33. 69. M.
Memph. Goth. Eus. D. E. 353^b. in Ps.
570^c.

— παιδος] †praem. του ς. ACR. Ps.
Tur. rel. Eus. D. E. in Ps. | om. BDL.

70. των αγων Orig. iii. 798^a. Eus. D. E.
353^b. in Ps. 570^c. | om. των D.

— απ' αιωρος] †praem. των ς. ACR.
Ps. Tur. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. | om.

B. Bch. Mai. L. Δ. 33. 69. Wc. Orig. iii.
798^a. Eus. D. E. in Ps. || προφητων αυτου
ante των απ' αιωρος D. a. b. e. f. ff. g.
Syr. Pst. & Hel. (Memph.) Iren. 186. |
Contra, Vulg. vv. Eus. D. E. in Ps.
(in utroque loco c.)

71. ε] εκ χειρος D. (om. mox.) | Contra,
Iren. 186.

72. μετα των] μετ' αυτων Δ.

— και μνησ.] om. και D. | Contra, Iren.
185. Orig. Int. iii. 943^a.

74. αφοβως Orig. iii. 943^b. (e sched. Gr. et
Comb.) | -βος RIWc.

— εχθρων] †praem. των ς. ACR. Ps.
Turic. rel. | om. B. Bch. Mai. DL. 1. 33.

69. Orig. iii. | praem. παντων των K.

|| †add. ημων ς. ACDR. Ps. Tur. rel.
(Latt.) Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth.
Arm. Usc. Æth. Orig. iii. | om. BL. 1.

69. e. Arm. Zoh. Iren. 186. Orig. Int.
iii. 943^{a-c}.

— λατρ. αυτφ... τ. ημερ. ημων ver. 75]
om. G.

66. Quis, putas Cl. | 67. repletus Cl. | 68. do-
minus deus Cl. | 71. oderunt nos Cl.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I. 76.

A B (C) D [P] (R).

L Δ.

1. 33. 69.

[E]F[G]H[K]M[S]U[V]T

A.

75. πάσαις ταῖς ἡμέραις

77. ἀμαρτ. ἡμῶν,

78. ἐπισκέψεται.

πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. ⁷⁶ καὶ σὺ * δὲ" παιδίον, ⁷⁶ ipso omnibus diebus nostris. ⁷⁶ Et tu puer propheta altissimi vocaberis: praeibis enim ante faciem domini parare vias eius. ⁷⁷ ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum ⁷⁸ per viscera misericordiae dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto, ⁷⁹ inluminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. ⁸⁰ Tὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

ipso omnibus diebus nostris. ⁷⁶ Et tu puer propheta altissimi vocaberis: praeibis enim ante faciem domini parare vias eius. ⁷⁷ ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum ⁷⁸ per viscera misericordiae dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto, ⁷⁹ inluminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. ⁸⁰ Puer autem crescebat et confortabatur spiritu, et erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israhel.

II. A'

8 ¹ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ² αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. ³ καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ⁴ ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἑκ πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι

¹ Factum est autem in diebus illis exit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus orbis: ² haec descriptio prima facta est praeside Syriae Cyrino: ³ et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. ⁴ Ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam civitatem David quae vocatur Bethleem, eo quod esset de

2. Κυρέινου

3. ἰδίαν πόλιν.

¶ B

4. Ναζαρεθ

75. πασας τας ημερας ACDR. Psalt.Tur. rel. a. Iren. 186. (πασας ημερας Orig. iii. 943^f.) | πασαις ταῖς ημεραις BL. (Latt.)

— ἡμῶν] † praem. της ζωης ε. 1. 69. [E]HMSFA. Arm. Orig. iii. 943^f. | om. A h. l. et in fin. psalt. BCDRLA. 33. F KU V Wc. Ps. Tur. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth. Æth. Iren. 186. Orig. Int. iii. 943^c.

76. συ δε A in fin. Ps. BCDRL. 33. Memph. | * om. δε ε. A hic. Ps. Tur. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm. Æth. Iren. 186. Orig. iv. 117^a. Orig. Int. iii. 943^c.

— κληθῆσαι, προπορευσει Γ.

— προ προσωπου ACDR. Ps. Tur. rel. Iren. 186. Orig. iii. 943^f. (e sched. Gr. et Comb.) | ενωπιον B. Orig. iv.

77. αυτων BDLA. 33. 69. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Schw. Goth. Arm. edd. Æth. Iren. 186. | ἡμων A (hic et in fin. Psalt.) CR sic. 1. MU. Ps. Tur. Theb. Arm. MSS. meorum Fuld.* g². (i. e. "m" ad fin. voc. "remissionem" bis scr.) om. Tol. Memph. W.

78. δια σπλ. ελ. θεου ημων] om. F. (σπλαχνα RK Tf. σπλαγνα LF* Tf.) — επισκεψατο ACDR. Ps. Tur. rel. Latt. Syrr. Hel. Arm. Usc. Æth. Iren. 185. 313.

| επισκεψεται B. Bch. Bc. Mai. Goth. Arm. Zoh. (fut. Syr. Pst. Memph.) επισκεψαται B. Bth. επισκεψαται L sic. (seq. ἡμας ἡλωσ Arm.)

78, 79. ανατολη εξ υψους επεφαναι L. (conspexit nos Oriens ex alto et apparuit his qui in tenebris et umbra mortis sedebant et direxit pedes nostros in viam pacis. Iren. 185.)

79. επιφαναι] add. φως D.

— κατευθηναι A.

80. ηυξανεν] ηυξανετο D*.

— τοις ερημ. V.

1. δε Eus. D.E. 341^b. | om. A.

— Αυγουστου] Αγουστου C* Δ. Goth. || add. του L. 33. Eus. D.E. | Contra, Eus. in Ps. 542^c. 543^c. (a Caesare rege Æth.)

— απογραφεσθαι Eus. in Ps. 542^c. 543^c. | απογραψασθαι 1. 69. Eus. D.E. (om. ad απογραφεσθαι ver. 3. e.)

2. απογραφη] † praem. η ε. ACR. rel. Memph. Theb. Eus. in Ps. 542^c. 543^c. (ἀπογραφῆς οὐσης ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τότε πρώτης ἐπὶ Κυρηνίῳ Just. Tr. 78.) | om. BD. Eus. D.E. 341^b. cod. et ed.

— γενετο] ante απογρ. πρωτη D. Orig. Int. iii. 945^e. | Contra, Eus. D.E. in Ps. 542^c. 543^c. (om. δ. [a.])

2. ηγεμονευοντος Eus. D.E. | ηγεμονοντος Δ. | ηγεμονευαντος Eus. in Ps. 543^c. | (quae facta est sub etc. Orig. Int. iii. 944^d.) | mox της Συριας om. Syr. Hier.*

— Κυρηνιου CDR. 1. 33. rel. Just. Tr. 78. Ap. i. 34. 46. Eus. D.E. in Ps. | Κηρηνιου A. (Κυρηνιου 69. Κηρηνιου V.) | Κυρεινου B. Bch. (*Mai). Latt. Orig. Int. (Κυρ. B* Mai.) | Κηρηναις Syr. Hel. mg. Graecē. KYPINOC Theb. Mnt. KYPINOC Memph.

3. εαντου BDL. Eus. D.E. 341^d. | † ιδιαν ε. ACR. rel. Syr. Hel. mg. Graecē.

— πολιν ABC* R. rel. Eus. D.E. | χωραν C*. | πατριδα D.

4. της Γαλ.] om. της Δ.

— Ναζαρεθ St. 3. Bs. Bch. Mai. L. 33s. [E] KSS. a.e. Just. Tr. 78. | Ναζαρεθ Elz. Bs. Bth. D. 1. 69. FGHMUVTA. Vulg. b.c. (f.) Memph. Goth. Eus. D.E. 341^d. ad Steph. i. 226. | Ναζαραθ ACA.

— την Ιουδαίαν Eus. D.E. ad Steph. | γην Ιουδα D. (a.) e.

— εις 2°.] om. Δ.

— δια το ειναι... κ. πατρ. Δα.] post εν-

80. in deserto Am.

2. a praeside Cl. | 4. in civitatem Cl.

II. 14.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Vulg. a. b. c.
Syr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
§ E*
¶ C
e Matt. 2: 1.

αὐτὸν § ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς † Δαυεῖδ⁵, ἅπογραψασθαι σὺν Μαρίας τῇ † ἐμνηστευμένῃ[¶] αὐτῷ † οὐσῆ ἐγκύφω. ἔγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοῦς ἑκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, ἑταίρεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλιεν αὐτὸν ἐν † φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

domo et familia David, ἅ ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnanate. Factum est autem cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret, et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit et reclinavit eum in praesepio, quia non erat eis locus in diversorio.

B^v γ

9⁸ Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρῃ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. καὶ [ἰδοὺ] ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει † Δαυεῖδ⁵.

⁸ (3, 10.) Et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos, et claritas dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie salvator, qui est Christus dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum: invenietis infantem pannis involutum et positum in praesepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium deum et dicentium, Gloria in altis-

§ P

σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον * καὶ κείμενον ἐν † φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος ¶ στρατιᾶς † οὐρανοῦ[¶], αἰνοῦντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν

12. [τῷ] σημείον

¶ F
13. οὐρανό

κω sub fin. ver. 5. D. | Contra, *Eus.* D.E. ad Steph.
5. απογραφασθαι BCLΞ. rel. *Just.* Tr. 78. *Eus.* D.E. 341^d. (ad Steph. i. 226. ante εἰς πολ. Δ.) | απογραφασθαι AD. 33. (vid. ver. 1.) | απογραφασθαι Δ.
— Μαρίας *Eus.* D.E. | Maria D. *Eus.* D.E. codd. ad Steph.
— ἐμνηστευμένη AB*Bch.Rl.C*D*LΞ. | † μνηστ. Ξ. B²C²Dman. rec. rel. *Eus.* D.E. ad Steph. (om. a.b.c.)
— αυτῷ] ?om. B.ap.Rl. (habet Mai.) || † add. γυναικι Ξ. AC²ut vid. rel. Vulg. a.b.c.f.f. Syr.Hcl. Goth. Æth. *Eus.* D.E. ed. (sed qu.) | om. BC²ut vid. DLΞ. 1. *Perus.* e.f. Syr.Pst. Memph. Theb. *Mnt.* Arm. *Eus.* D.E. codd. ad Steph. (mox εγγνω B.ap.Rl.)
6. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοῦς ἐκεῖ *Eus.* D.E. 342^a. (aut. εἶναι) | ὡς δὲ παρεγινοντο D.
— ἐπλήσθησαν *Eus.* D.E. | ἐτελεισθησαν D.
7. αυτης] om. b.c.f.f.g¹.l. | Contra, Vulg. a.e.f.g².
— φανῆ] † praem. τῷ Ξ. Δ. rel. *Eus.* D.E. 342^a. ed. (vid. ver. 16.) | om. AB DLΞ. Goth. Arm. *Eus.* D.E. codd. (φανηδῆ? Oti Δ.)

7. διότι] διο F*.
— αυτοῖς] om. a.b.c.e.f.f.l. | Contra, Vulg. f. *Eus.* D.E.
8. και ποιμενες AB. rel. Vulg. c. Syr. Hcl. vv. *Eus.* D.E. 342^a. | ποιμενες δε D. a.b.e.f.f.g¹.l. Syr.Pst.
— χωρα τη αυτη Vulg. e. Syr.Hcl. vv. *Eus.* D.E. | αυτη χωρα 33. 69. F. a.b. c.f.f.g¹.l. (Syr.Pst.) || χωρα] χαρα D* Gr. || τη αυτη] ταυτη D*.
— φυλακας] praem. τας D. | Contra, *Eus.* D.E.
— την ποιμνην *Eus.* D.E. | της ποιμνης 1. | τη ποιμνη EH.
9. ιδου AD. rel. Vulg. a.b.c.f.f. Syr. Pst.&Hcl. Memph. | om. BLΞ. e.g¹.l. Syr.Hier. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 342^a.
— κυριον 1^o.] om. F. e. (Dei Syr.Pst.)
— δοξα] δοξαν A*.
— κυριον 2^o.] ABP. rel. a. vv. (θεου Ξ. Vulg. c.e. Syr.Hcl.mg. *Eus.* D.E.) | om. D. b.f.f.l.
— φοβον μεγαν ADP. rel. vv. *Eus.* D.E. | φοδρα B. (add. id. Memph.)
10. γαρ] om. P. | Contra, *Orig.* iv. 15^a. *Orig.* Int. iii. 945^d. *Eus.* D.E. 342^b.
— ευαγγελιζομαι EK.

10. εσται] add. και D. | Contra, *Orig.* iv. *Eus.* D.E.
11. ος] ο F.
— κυριος *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | *Jesus* d. *Cypr.* 288. *Jesus* Dominus e. Domini Syr.Hier.
12. το ADP. rel. *Eus.* D.E. 342^b. | om. BΞ.
— σημειον] add. εστω D.
— ευρησητε A.
— και κειμενον BPLΞ. 1. 33. S. Vulg. b.c.e.f.g¹.l. Syr.Pst.&Hcl. Memph. ed.et MSS. Goth. Arm. Æth. *Orig.* Int. iii. 950^d. *Eus.* D.E. | om. D. | * om. και Ξ. A. rel. a. Memph. MS.
— φανη] † praem. τῷ Ξ. F²Ks. (vid. ver. 16.) | om. ABDPLΞΔ. 1. 69. EF* GHMΤΥ.SUVΓA. Goth. *Eus.* D.E. 163^b. 342^b.
13. ουρανον B*MaiD*. | † ουρανον Ξ. AB²MaiD²P. rel. *Iren.* 186. *Eus.* D.E. 163^b. 342^b.
— ανουτων *Eus.* D.E. bis. vid. *Orig.* iv. 15^a. | αιουτων D*.

5. praegnato Am. | 8. super gregem Cl.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

II. 15.

Α Β Δ (P) [E],
L (Ξ) [X] Δ,
1. 33. 69.
EGHKMSUVTA
[F^s].
14. εὐδοκία

ὑψίστοις θεῶν, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις † εὐ-
δοκίας."

10¹⁵ Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, [καὶ οἱ ἄνθρωποι] οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ
καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός δὲ ὁ κύριος
ἐγνώρισεν ἡμῖν. ¹⁶ καὶ † ἦλθαν" § σπεύσαντες καὶ
† ἀνεύραν" τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ
βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτῃ. ¹⁷ ἰδόντες δὲ † ἐγνώ-
ρισαν" περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ
τοῦ παιδίου τούτου. ¹⁸ καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες
ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸς αὐτούς. § ¹⁹ ἡ δὲ † Μαρία" πάντα συνετήρει τὰ
ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ²⁰
καὶ † ὑπέστρεψαν" οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ
αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον
καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς."

11²¹ § Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ πε-
ριτεμεῖν † αὐτόν," καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,

simis deo, et in terra pax in
hominibus bonae voluntatis.

¹⁵ Et factum est ut discesse-
runt ab eis angeli in caelum,
pastores loquebantur ad invi-
cem, Transeamus usque Beth-
lem et videamus hoc verbum
quod factum est, quod domi-
nus ostendit nobis. ¹⁶ Et vene-
runt festinantes, et invenerunt
Mariam et Ioseph et infantem
positum in praesepio. ¹⁷ Vi-
dentes autem cognoverunt de
verbo quod dictum erat illis de
puero hoc. ¹⁸ Et omnes qui
audierunt mirati sunt et de his
quae dicta erant a pastoribus
ad ipsos: ¹⁹ Maria autem con-
servabat omnia verba haec
conferens in corde suo. ²⁰ Et
reversi sunt pastores, glorifi-
cantes et laudantes deum in
omnibus quae audierant et vi-
derant sicut dictum est ad
illos.

²¹ Et postquam consummati
sunt dies octo ut circumcide-
retur, vocatum est nomen eius

14. ἐν ἀνθρ.] praem. καὶ Syrr.Pst.&Hcl.t.
Memph. || om. ἐν Vulg.Cl. a.b.c.e.
f:ff:l. Orig. Int. iii. 946^{e,d}. Iren. 186.
Hil. 802^a. | Contra, Am. For. g¹. rel.
Orig. (ter.) Greg. Thaum. Eus.(bis.)
vid. infra. Orig. Int. iii. 946^f.

— εὐδοκίας A in hoc loco. B* Mai D. Latt.
Goth. Iren. 186. Orig. Int. Hieronymo
iii. 946^{e,d,f}. Hil. 802^a. "Gloria in altis-
simis Deo, et in terra pax, eum... his
sermonibus glorificaverunt: qui suo
plasmati hoc est hominibus suam be-
nignitatem salutis de caelo misit." Iren.
187. "Pax enim quam non dat Do-
minus super terram non est pax bonae
voluntatis." Orig. Int. iii. 946^f. | † εὐδο-
κία Σ. A in Hymno matutino. B* Mai PL
ΞΔ. Psalt. Turic. 1. rel. Syrr.Pst.&Hcl.
(et mg. Graecē.) Memph. Arm. Æth.
Orig. i. 374^d. ii. 714^b. iv. 15^b. Greg.
Thaum. 6^d. Eus. D.E. 163^c. 342^b. (h.
33.) Sed ex his, vera Origenis lectio
(ut ab Hieronymo interprete liquet) est
εὐδοκίας; quae vox quoque in vv. for-
sitan tanquam gen. appositionis lecta
est.

15. ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι
ABP. rel. (a.) Memph. Goth. (Orig.
iv. 15^b) Eus. D.E. 342^b. (? om. ἀπ' αὐτ.
a. vid. Irici.) | οἱ ἀγγ. ἀπ' αὐτ. εἰς τὸν

οὐρ. D. (Æth.) | ἀπ' αὐτ. οἱ ἀγγ.
εἰς τὸν οὐρ. 33. 69. Vulg. (b.c.e.)
f:(ff):g¹(l) Syrr.Pst. & Hcl. Arm.
Orig. Int. iii. 947^d. (angelus b.c.e:ff.
l) | ἀπ' αὐτ. οἱ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀγγ.
Γ.

15. καὶ οἱ ἄνθρωποι ADP. rel. Syr.Hcl.
Goth. Æth. | om. BLΞ. 1. Latt. Syr.Pst.
Memph. Theb. Mt. Arm. Orig. Int. iii.
Eus. D.E. (et illi c.)

— εἶπον ADP. rel. c.e. vv. Orig. Int. iii.
Eus. D.E. (εἶπαν LΞ.) | εἰδόντων B.
Vulg. f. (h. 33.) | loquebantur ad invi-
vicem et dixerunt a.b:ff.(g¹).l

— ἀλλήλους Eus. D.E. | ἰαντούς 69.

— δέ] om. Ξ.

— ἕως Eus. D.E. | ἐν Α. || add. εἰς P.

— ἴδωμεν Eus. D.E. | εἰδομεν P(M).

— γεγονός] γεγονώς D*. (γενομενον
Eus. D.E.)

— ἡμῖν] om. Γ.

16. ἦλθαν B* Tj. Mai LΞ. | † ἦλθον Σ.
AB²DP. rel. Eus. D.E. 342^c.

— σπεύσαντες Eus. D.E. | σπεύδοντες
D. | πιστεύσαντες Ξ.

— ἀνεύραν B(*Rl. Mai). (εὐραν LΞ.) |
† ἀνεύρον Σ. AB²PR. rel. | εὐρον D
(LΞ.) 1. 69. Eus. D.E.

— τε] om. D. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.
Memph. Eus. D.E.

16. Μαριάμ] Mariam D. Eus. D.E. cd.
— τη φάτῃ] om. τη H. Goth. Arm. |
Contra, Eus. D.E.

17. δέ] om. Ξ.

— ἐγνώρισαν BDLΞ. rel. Eus. D.E.
342^c. | † διεγνώρισαν Σ. APR. rel.

— τουτον AB²PR. rel. Vulg. b.c:ff:g¹.
Syr.Hcl. Theb. Mt. Goth. Eus. D.E.
| om. D. 1. A.ap.Tj. a.e.f. Syr.Pst.
Memph. Arm. Æth.

18. οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν ABP. rel.
Eus. D.E. 342^c. (om. οἱ 1.) (θαυμαζ.
E* ut vid.) | οἱ ἀκουόντες θαυμαζόν
D Gr. e(f).

19. Μαρία BDR. Memph.W. & MS. |
† Μαριάμ Σ. AP. rel. Memph.Schw.
& MS.

— πάντα συνετήρει ABPR. rel. Eus.
ap.Tj. | συνετ. παν. DX. Latt. Syrr.
Pst.&Hcl. Æth. | (παντας 69. συνε-
τηρη U.)

— ταῦτα] om. B.

— συμβαλλουσα K*.

— αὐτῆς] εἰαυτῆς R. 33.

20. ὑπέστρεψαν AB. Bch. Mai. DP(R) LX
Δ. 1. 33. (69). EF Wst. GHKMSUV

14. om. in ante hominibus Cl. | 15. quod
fecit dominus et ostendit Am. | 21. circum-
cideretur puer Cl.